

Učiteľstvo nie je len o predmete, ale o objavovaní potenciálu

3.9.2026 - Eva Kopecká | Univerzita Komenského v Bratislave, Fakulta managementu

Nový akademický rok prináša na Pedagogickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave (Pdf UK) zásadné novinky. Od septembra na nej študenti nastupujú do nových študijných programov, ktoré nereflektujú aprobácie (predmety), ale integrované vzdelávacie predmety, napríklad človek a príroda alebo matematika a informatika. O tom, ako sa mení štúdium budúcich učiteľov a v čom spočíva skutočný potenciál dnešnej generácie študujúcich, sme sa rozprávali s docentom Martinom Kurucom z Katedry pedagogiky Pdf UK.

Od septembra vstupujú všetky základné školy na Slovensku do nového vzdelávacieho programu, čo si vyžaduje zásadný prechod od memorovania k bádateľskému vyučovaniu a rozvoju kritického myslenia. Na túto systémovú zmenu musela zareagovať aj akademická pôda. Pedagogická fakulta UK preto využila výzvu z Plánu obnovy a odolnosti SR a pripravila študijné programy s celkom novou koncepciou, ktorá reflektuje požiadavky prebiehajúcej kurikulárnej reformy.

Tri piliere a prax od prvého ročníka

Nová koncepcia študijných programov opúšťa tradičný model krátkych vyučovacích hodín. *„Netriestime predmety na dvoj- či trojkreditové a deväťdesiatminútové bloky. Namiesto toho stavíme na veľkých, desaťkreditových predmetoch a šesťhodinových blokoch, kde je možnosť vytvárať so študentmi vzťah,“* objasňuje docent Martin Kuruc. Študujúci tak majú menej klasických prednášok a výrazne viac priestoru na zážitkové vzdelávanie a celostný rozvoj osobnosti.

Celé štúdium je postavené na troch hlavných pilieroch. Prvým je podnikavosť a projektové myslenie, zamerali sme sa pri ňom na koncept učiacej sa organizácie. *„Je to koncept prenesený z biznisu aj do vzdelávania, ktorý pomáha vytvárať dobré návyky a posilňovať odolnosť,“* hovorí Kuruc. Druhý pilier sa sústreďuje na rozvoj charakteru a sebaznatie. Psychológia sa tu však neprináša študentom vo forme prednášky a následnej skúšky, napríklad z učebnice psychologickéj propedeutiky, ale zážitkovou formou prostredníctvom viachodinových blokov. Tretím pilierom je silne didakticky orientovaná „cesta učiteľa“, v ktorej sa študenti učia riadiť vyučovací proces tak, aby ich žiaci skutočne porozumeli tomu, čo sa učia.

Práve didaktický pilier je od začiatku úzko prepojený s praxou, čo je pre nastupujúcich prvákov najväčšia zmena. *„Zaradili sme povinnú prax hneď od prvého ročníka. Študenti idú v dvojčkách na školu ku konkrétnemu učiteľovi na asistenčnú prax a postupne sa prepracujú k tandemovej praxi, aby už pred bakalárskymi štátnicami dokázali zrealizovať aktivity na vyučovacej hodine,“* popisuje docent Kuruc.

Inovatívny rozmer programom dodáva aj fakt, že vznikali vo veľmi otvorenom prostredí. *„Základná pedagogická koncepcia vznikla v neformálnom prostredí neziskového sektora Učiteľské kolégium, no počas tvorby do procesu vstupovali aj ľudia z podnikateľského prostredia – spätnú väzbu sme mali napríklad od spoločnosti Accenture, či od herne orientovanej Pixel Federation a mnohých ďalších,“* dodáva Kuruc.

Odborník versus pedagogický majster

Údaje z medzinárodných meraní dlhodobu ukazujú zložité nastavenie slovenského školstva. Naši učitelia a učiteľky často výborne ovládajú svoj akademický predmet, no výsledky žiakov v gramotnostiach napriek tomu klesajú. *„Vnímam to z pohľadu pedagogického majstrovstva. Určite treba, aby človek rozumel tomu, čo učí, ale na základnej aj strednej škole je dobré rozumieť aj iným veciam než len samotnému predmetu,“* zdôrazňuje Kuruc. *„V zahraničí sa príprava v posledných ročníkoch dominantne zameriava na to, aby človek dokázal učiť, mal veľa praxe a intenzívny mentoring. Naším cieľom má byť výchova pedagogických majstrov, nie výhradne odborníkov - vedcov v danej oblasti.“*

S tým súvisí aj potreba prekonávať bariéry medzi jednotlivými stupňami škôl. Vzdelávací proces totiž zlyháva vtedy, keď si učitelia medzi stupňami štúdia alebo ročníkmi nerozumejú a obviňujú sa z nepripravenosti detí. *„Je jedno, či učíte na prvom stupni, druhom stupni alebo na strednej škole – bolo by dobré, kedy ste svojho žiaka vnímali komplexne. Aby ste rozumeli tomu, že do niečoho rastie a z niečoho vychádza,“* prízvukuje.

„Sklenené deti“ a objavovanie skrytého potenciálu

Akí sú mladí ľudia, ktorí prichádzajú na fakultu študovať učiteľstvo? Podľa docenta Kuruca dnes vysokoškolskí učitelia nemôžu od študujúcich len vyžadovať akademické výkony, ale musia sa naučiť vnímať ich predovšetkým ako ľudí a pozorne im načúvať.

„Existuje pojem 'sklenené deti' – sú to dobré, no často prehliadané deti. K nám prichádzajú študenti, ktorí sú bystrí, no z rôznych dôvodov majú nižšie sebavedomie alebo si nenesú zážitok z toho, že by im niekto predtým pomohol objaviť ich vlastný potenciál. Našou úlohou dnes nie je primárne otvárať v nich vášeň pre konkrétny predmet, ale otvárať v nich vášeň pre to robiť niečo dobré,“ myslí si Kuruc.

Keď študenti na univerzite pocítia ľudskosť, záujem a dostanú autonómiu pri riadení projektov či komunitných aktivít, stáva sa malý zázrak – začnú si veriť a postupne preberajú plnú zodpovednosť za svoje pôsobenie v triede.

Učitelia ako kritická infraštruktúra

Začiatok školského roka je pripomienkou, akú kľúčovú úlohu zohráva vzdelávanie v chode štátu. Ukázalo sa to napríklad počas pandémie, kedy sa bez fungujúcich škôl začal rýchlo rozpadáť rodinný aj pracovný život. *„Vyučujúci sú kritickou infraštruktúrou spoločnosti. Ak chceme urobiť akúkoľvek pozitívnu spoločenskú zmenu, to najdôležitejšie na ceste budúceho lekára či inžiniera je to, akých ľudí na svojej ceste stretne. Potrebujeme učiteľov a učiteľky, ktorí dokážu v mladých ľuďoch zapáliť skutočný záujem o seba samých a spoločnosť v ktorej žijú,“* uzatvára docent Martin Kuruc.

Eva Kopecká

https://www.fm.uniba.sk/detail-aktuality/back_to_page/aktuality-35/article/ucitelstvo-nie-je-len-o-predmete-ale-o-objavovani-potencialu